

**JAK OBNIŻAĆ KOSZTY
UPRAWY PRZEDSIĘWNEJ?**

Opracowanie:

Andrzej Jaworski

Dział Systemów Produkcji Rolnej, Standardów Jakościowych
i Doświadczalnictwa

JAK OBNIŻAĆ KOSZTY UPRAWY PRZEDSIEWNEJ?

- I. Jakością paliw
- II. Dobierając zestawy maszyn optymalnie wykorzystujące moc ciągnika
- III. Przestrzegać terminów i zasad agrotechniki
- IV. Wykonując codzienną obsługę techniczną ciągnika oraz maszyn współpracujących
- V. Dobrze organizować pracę
- VI. Przed użyciem maszyn, policz koszty

I. Jakość paliw.

Dokonując zakupu paliw, olejów i smarów wymagajmy od sprzedawcy, oprócz faktury, certyfikatu jakości. W razie podejrzeń co do jakości dokumenty te pomagają dochodzić roszczeń - nawet w sądzie. Przy zakupach biopaliw, sprawdzajmy ich kaloryczność, bo od tego zależy wielkość spalania do wytworzenia potrzebnej mocy. Pomijamy zakupy okazyjne lub niewiadomego pochodzenia.

II. Dobór maszyn do optymalnego wykorzystania mocy ciągnika.

Pierwszym czynnikiem dużego spalania to niewłaściwy dobór

wydajności eksploatacyjnej maszyn do mocy ciągnika. Szerokość robocza maszyn 2,80-3,0 m, nawet w agregacie doprawiającym glebę do siewu, z nabudowanym siewnikiem do ciągnika 200 KM i więcej, to za mało aby ekonomicznie zasiać. Do wytworzenia mocy, niezależnie od obciążenia każdy silnik w ciągniku musi zużyć minimalną (średnią) dawkę paliwa. Ze względu na ukształtowanie terenu, ciągniki muszą mieć napęd na 4 koła z możliwością podpinania maszyn aktywnych z przodu. Obniża się przez to punkt ciężkości, zmniejsza poślizg kół, poprawia komfort i bezpieczeństwo pracy. Właściwie dobrane maszyny uprawowo-siewne dają możliwość wykonania siewu, sadzenia w połączeniu z nawożeniem, uprawą na wymaganej

głębokość, równomiernego siewu (sadzienia), przykrycia i ubicia w jednym przejeździe. Dzielenie na kilka zabiegów pojedynczymi maszynami zwiększa zużycie paliwa (koszty), przesusza i ugniata glebę kołami ciągnika przy każdym przejeździe. Wymierną stratą będą niższe plony spowodowane nierównomiernymi wschodami, gorszym podsiąkaniem spowodowanym uszkodzeniem struktury gruzelkowej gleby w miejscach śladów po kołach ciągnika. Podobnie należy podchodzić do uprawy poplonów w okresie żniw. Jeden przejazd powinien wystarczyć do nawiezienia, uprawy przedsewnej, siewu i przykrycia nasion.

III. Przestrzeganie terminów i zasad agrotechniki

Tradycyjnym zabiegiem wykonywanym po zbiorze zbóż była podorywka. Niekiedy udało się wysiać wapno lub nawieźć obornikiem. Właściwie wykonana uprawa roli ma za zadanie:

- umożliwiać odpowiednie wymieszanie z glebą resztek poźniwnych i nawozów,
- poprawiać strukturę gleby i jej trwałość,
- ograniczać konkurencję chwastów i samosiewów rośliny przedplonowej,
- stwarzać warunki szybkich i wyrównanych wschodów roślin,
- ograniczać nasilenie erozji wietrznej i wodnej,
- zwiększać aktywność biologiczną gleby.

Musi być jednak zachowany okres agrotechniczny, mający wpływ na koszty. Przestrzeganie zalecanych przez fachowców i naukę terminów zabiegów, podstawowych zasad wynikających z agrotechniki, jest podstawą we wszystkich pracach rolnych.

IV. Obsługa techniczna codzienna i okresowa ciągnika i maszyn a zużycie paliwa

Kolejnym przelicznikiem dotyczącym kosztów jest ilość oleju napędowego zużywanego przez silnik ciągnika na hektar w zależności od parametrów roboczych agregatu uprawowo-siewnego, rodzaju gleby, na której pracuje, parametrów ciągnika takich jak promień skrętu, zwrotność, tendencje do poślizgu kół napędowych na zboczach oraz stan techniczny maszyny zawieszanej, doczepionej lub nabudowanej.

Wykorzystując w corocznej uprawie agregat do uprawy uproszczonej należy dbać o jego stan techniczny, także pracując na różnych głębokościach. Gęsiostópki na łapach sztywnych powinny być ostre a zerwane śruby lub kliny w zabezpieczeniach roboczych zastąpione fabrycznymi. Obsługa codzienna związana z ciągnikiem dotyczy takich parametrów jak:

- kontrola stanu oleju w silniku,
- kontrola układu chłodzenia,
- tankowanie do pełnego zbiornika,
- kontrola odbiorników prądu i ładowania akumulatorów,

- kontrola stanu ogumienia,
- kontrola układu hamulcowego,
- kontrola układów przeniesienia napędu WOM i osłon wałków.

V. Dobra organizacja pracy

Przed wyjazdem do siewu, sadzenia czy nawożenia należy zgromadzić odpowiedni (wyliczony) zapas nasion, sadzonek lub nawozu oraz szybki mechaniczny załadunek, aby podczas pracy nie było przestoju i pustych przejazdów. Do bieżącej dostawy podczas pracy potrzebne jest zatrudnienie większej ilości osób i ciągników.

VI. Wyliczanie kosztów użytkowania ciągnika i maszyn

Każde gospodarstwo działa we własnych, specyficznych warunkach, dlatego na bieżąco należy wylizczać koszty maszynowe. Wylizczenia te przydadzą się przy ubieganiu się o kredyt lub podejmowaniu decyzji o kierunku i opłacalności produkcji. Więcej informacji

znajduje się na stronie: www.topagrar.pl w zakładce koszty maszynowe. Aby skorzystać z wylizczeń kalkulacyjnych wystarczy mieć dostęp do Internetu, a w komputerze zainstalowany arkusz kalkulacyjny Excel. Wiersze i komórki oznaczone kolorem żółtym zawierają wpisane formuły, dzięki którym automatycznie pojawiają się wyniki wylizczeń. Natomiast w komórki oznaczone kolorem zielonym należy wpisać dane indywidualne dla danego gospodarstwa: osiągnane plony, zakładaną cenę sprzedaży ziarna, poziom nawożenia, ceny nawozów, poziom kosztów ochrony roślin. W ostatnim arkuszu zawarty jest algorytm dla każdej z maszyn oraz po zagregowaniu. Załączona tabela, (tab. 1, str. 6) zawiera przykładowe wylizczenia kosztów użycia dla poszczególnych maszyn oraz wykorzystania z ciągnikiem o mocy 120 KM.

Na podstawie danych z tabeli można wylizczyć koszty utrzymania oraz użytkowania maszyn.

O tym, że są to duże koszty w prowadzeniu gospodarstwa, to nikomu nie trzeba udowadniać, wystarczy policzyć.

Tab. 1.

Wyszczególnienie	Ciągnik 120 KM	Rozrzutnik obornika	Agregat ścierniskowy	Plug	Agregat uprawowo-siewny	Rozsiewacz nawozów	Opryskiwacz	Kombajn zbożowy
Okres użytkowania (lata)	20	10	10	10	10	10	5	14
Wykorzystanie w okresie użytkowania (h)	6000	1500	250	800	1000	4000	250	2100
Czas użytkowania w roku (h/rok)	300	150	25	80	100	400	50	150
Wartość maszyny (zł)	180000	55000	20000	40000	60000	20000	20000	350000
Wskaźnik kosztów przechowywania i konserwacji	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
Koszt ubezpieczenia (zł)	150	0	0	0	0	0	0	100
Wskaźnik kosztów napraw	0,80	0,60	0,40	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
Cena paliwa (zł/l, netto)	4,60	0	0	0	0	0	0	0
Zużycie paliwa (l/h)	13,00	0	0	0	0	0	0	0
Wydajność eksploatacyjna (ha/h)	x	0,50	4,00	1,00	1,50	8,00	12,0	1,50

Wydawca: Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Karniowicach
32-082 Bolechowice, Karniowice 9; tel. 012-285-21-13/14, fax 012-285-11-07

www.modr.pl

Opracowanie graficzne i skład: Dział Promocji i Wydawnictw - Jacek Gąsiorowski

ISBN: 83-60394-14-8